

รายวิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา สด๕๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง ประวัติพระโสณโกฬิวิสะ

ครูผู้สอน ครูนจักษ์ สุขเจริญ
ครูสุกานา นกเทียน

ประวัติพระโสณโกปิวิสะ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายประวัติของพระโสณโกฬิวิสะได้
๒. วิเคราะห์คุณธรรมจากประวัติของพระโสณโกฬิวิสะ
๓. เห็นคุณค่าและความสำคัญในคุณธรรมของพระโสณโกฬิวิสะ

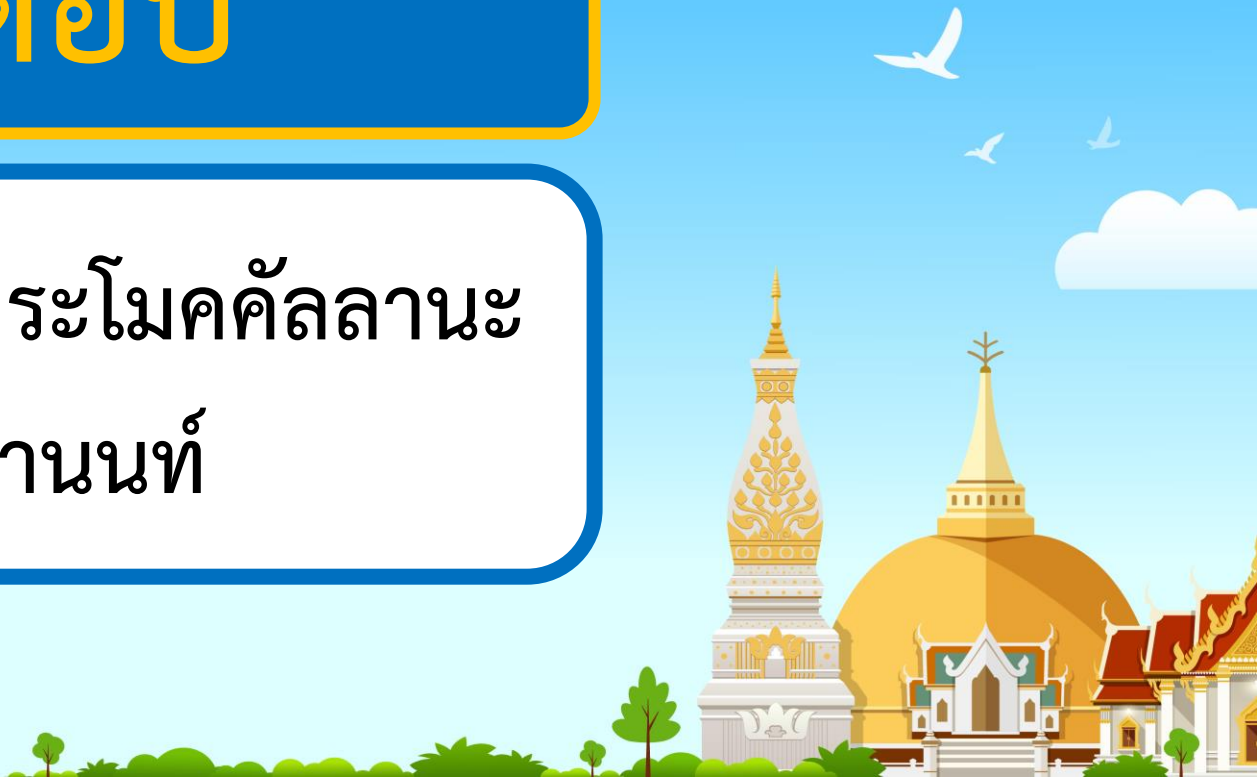
คำถามชวนคิด

นักเรียนรู้จักพุทธสาวก
องค์ใดบ้าง

คำตอบ

พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ
พระอานนท์

คำถามชวนคิด

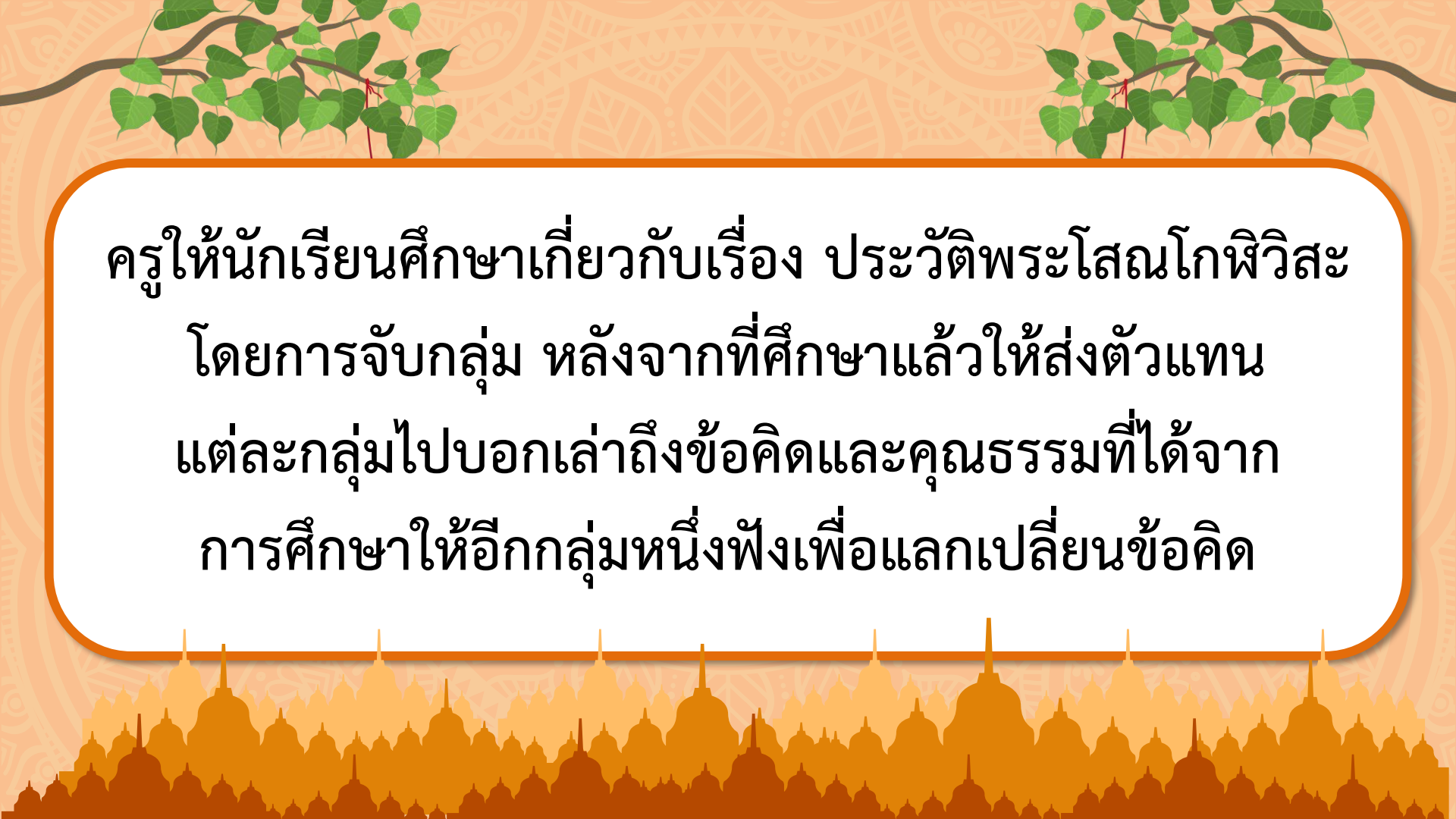
นักเรียนจะศึกษาประวัติพุทธสาวก
ได้โดยวิธีใดบ้าง

คำตอบ

สามารถสืบค้นได้จากพระไตรปิฎก
จากอินเทอร์เน็ต ฟังจากครูเล่าเรื่อง

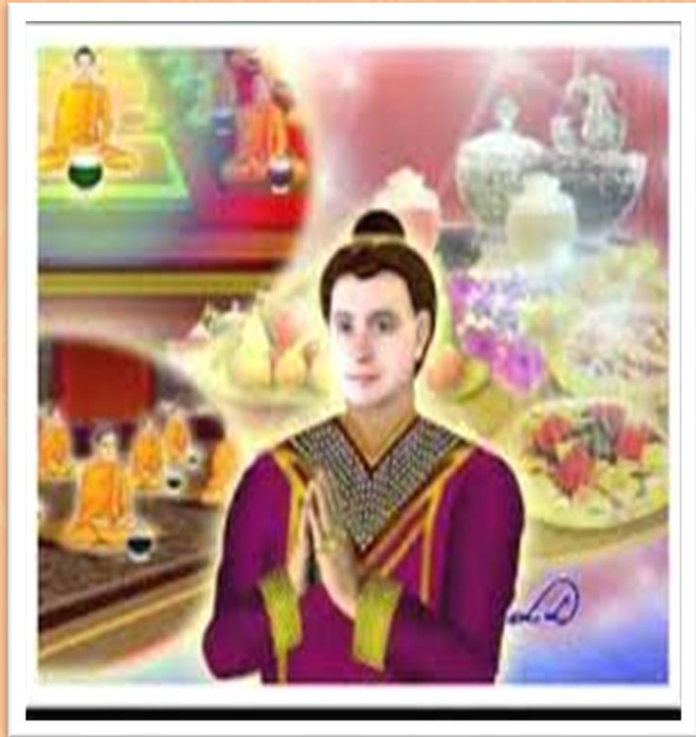
ครูให้นักเรียนศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง ประวัติพระโสณโกฬวิสะ
โดยการจับกลุ่ม หลังจากที่ได้ศึกษาแล้วให้ส่งตัวแทน
แต่ละกลุ่มไปบอกเล่าถึงข้อคิดและคุณธรรมที่ได้จาก
การศึกษาให้อีกกลุ่มหนึ่งฟังเพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิด

แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ ๔ คน

ประวัติพระโสณโกฬวิสะ

ในสมัยที่พระพุทธองค์ประกาศ
พระศาสนา ได้ มีพุทธสาวกหลาย
ท่านที่มีจริยวัตรงดงามเป็น
แบบอย่างที่ดีแก่ชาวพุทธ หนึ่งใน
นั้นได้แก่ พระโสณโกฬิวิสะ

พระโสณโกฬวิสะ

เป็นพระมหาสาวกองค์หนึ่ง
เดิมชื่อว่า **โสณะ** เป็นบุตรของ
อสุภเศรษฐี ในตระกูลโกฬวิสะ
แห่งวรรณะแพศย์อยู่ใน
เมืองจัมปา แคว้นอังคะ

เสริมความรู้

ศาสนาพราหมณ์
แบ่งคนเป็น ๔ วรรณะ ได้แก่

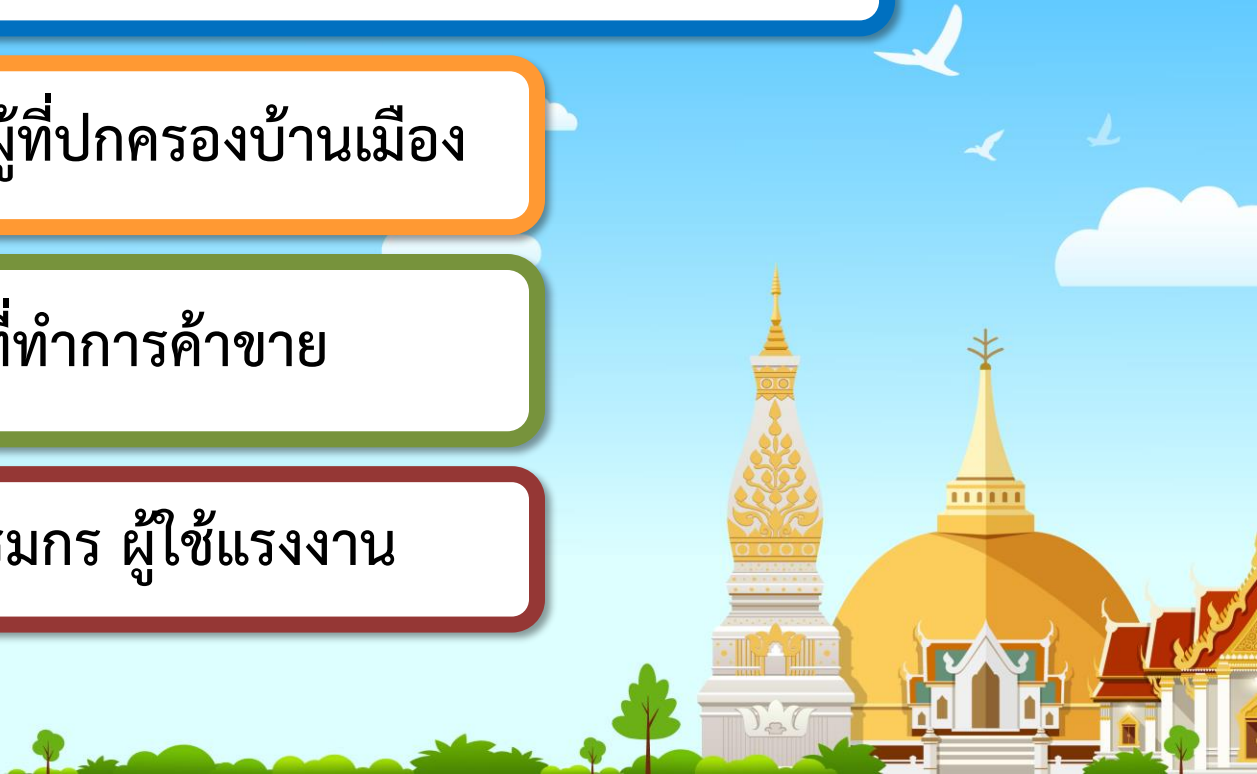

๑. วรรณะพราหมณ์ คือ ผู้ที่ให้ความรู้และอบรมสั่งสอนผู้อื่น

๒. วรรณะกษัตริย์ คือ ผู้ที่ปกครองบ้านเมือง

๓. วรรณะแพศย์คือ ผู้ที่ทำการค้าขาย

๔. วรรณะศูทร คือ กรรมกร ผู้ใช้แรงงาน

โสนะ มีลักษณะพิเศษ คือ
มีฝ่ามือฝ่าเท้าอ่อนนุ่มและ
มีขนอ่อนขึ้นที่บนฝ่าเท้า
เนื่องจากโสนะมี
ความเป็นอยู่ที่ดี

โศณะอาศัยอยู่ในปราสาท
๓ ฤดู จึงได้สมญานามว่าเป็น
สุขุมลโศณะ

ต่อมาพระเจ้าพิมพิสารทรง
สดับกิตติศัพท์และรับสั่งให้
โสณะเดินทางไปเข้าเฝ้า

โดยให้แสดงชนฝาเท้าให้
ทอดพระเนตร ในคราวนั้นโสณะได้มี
โอกาสเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า และ
ได้ฟังธรรม จึงเกิดความเลื่อมใสและ
ขอบวชเป็นพระภิกษุ

เมื่อบวชแล้วท่านตั้งใจศึกษา
พระธรรมด้วยความเพียร
ได้เดินจงกรมจนเท้าแตก
แต่ก็ไม่สามารถบรรลุธรรม
พิเศษได้จึงเริ่มท้อใจ

พระพุทธเจ้าจึงทรงประทาน
โอวาทด้วยข้ออุปมา
เรื่อง พิณสามสาย

ซึ่งเปรียบได้กับ
การปฏิบัติธรรมที่ **ตั้งเกินไป**
หย่อนเกินไป ย่อมไม่เกิดผลดี
แต่ควรปฏิบัติให้พอเหมาะ
หรือปฏิบัติทางสายกลาง

เมื่อพระโสณโกฬวิสะได้ฟัง
เช่นนั้นก็ปฏิบัติตาม ในไม่ช้า
ก็สำเร็จเป็นพระอรหันต์

คำถามชวนคิด

คุณธรรมที่ได้จาก
ประวัติพระโสณโกฬิวิสะ

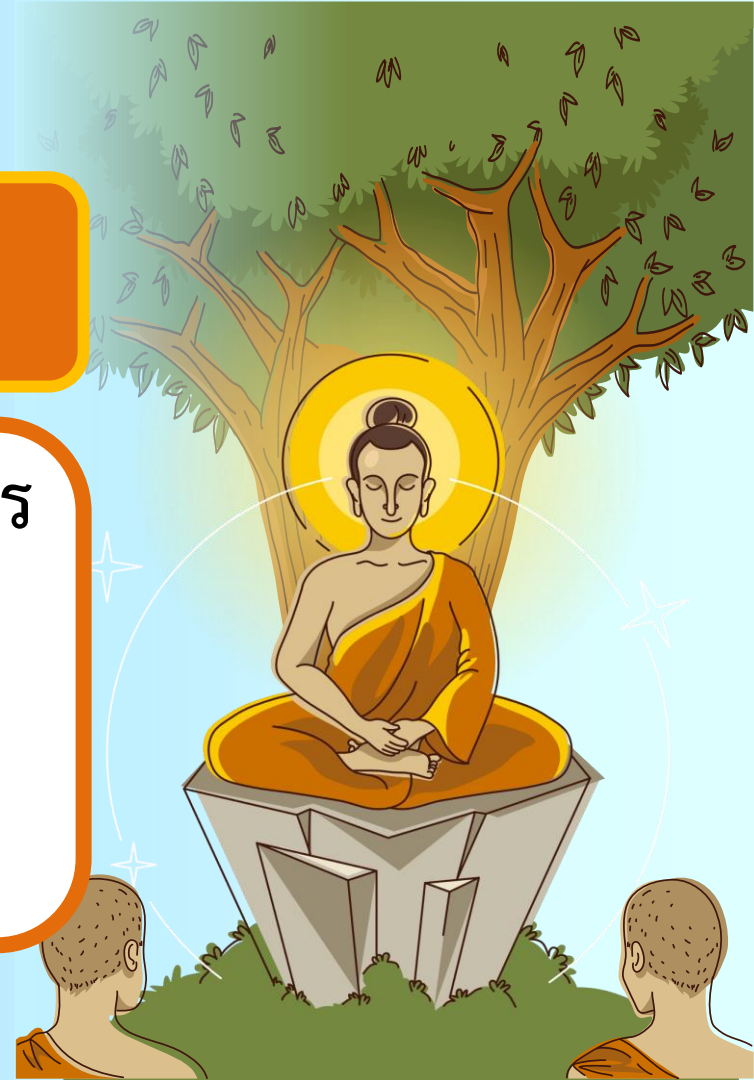
คำตอบ

๑. ความเพียร คนที่มีความเพียร
แม้พบเจอปัญหาอุปสรรคแต่ก็ไม่
ท้อถอย ย่อมประสบผลสำเร็จในชีวิต

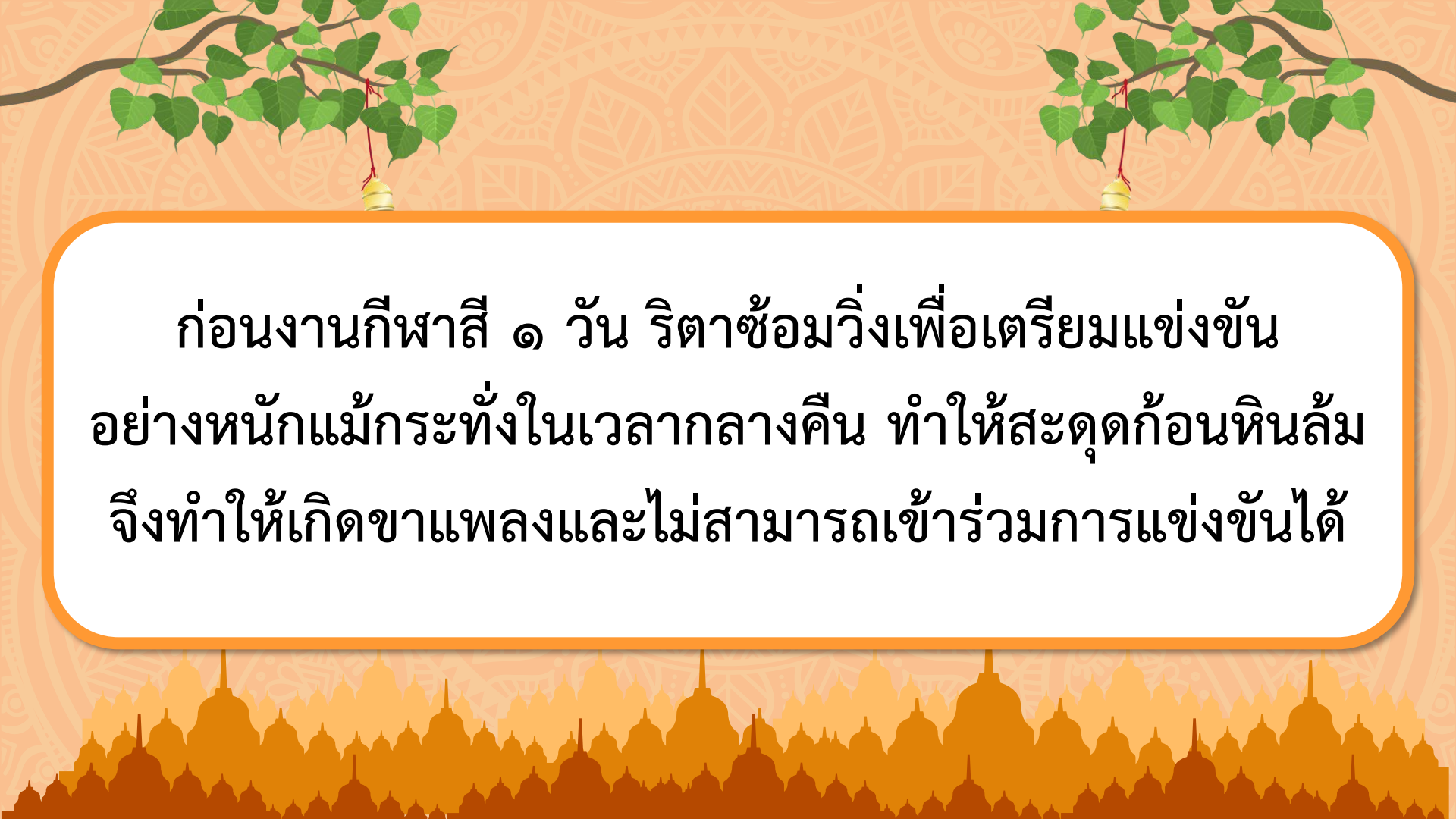
คำตอบ

๒. ความพอดี การกระทำทุกอย่างควร
ที่ยึดหลักมัชฌิมาปฏิปทาหรือ
ทางสายกลาง คือ ความพอดีไม่มาก
และไม่น้อยจนเกินไป

ครูมีสถานการณ์มาให้นักเรียนวิเคราะห์
และตอบคำถาม ดังนี้

ก่อนงานกีฬาสี ๑ วัน วิตาซ้อมวิ่งเพื่อเตรียมแข่งขัน
อย่างหนักแม้กระทั่งในเวลากลางคืน ทำให้สะดุดก้อนหินล้ม
จึงทำให้เกิดขาแพลงและไม่สามารถเข้าร่วมการแข่งขันได้

คำถามชวนคิด

พฤติกรรมของริตา
ส่งผลกระทบต่อตนเองอย่างไร

คำตอบ

ไม่สามารถเข้าร่วมการแข่งขันได้
แม้จะฝึกซ้อมอย่างหนัก

คำถามชวนคิด

ถ้านักเรียนเป็นนริตาจะนำข้อคิดที่ได้จาก
ประวัติพระโสณโกฬวิสะมาใช้แก้ปัญหา
ในสถานการณ์ข้างต้นอย่างไร

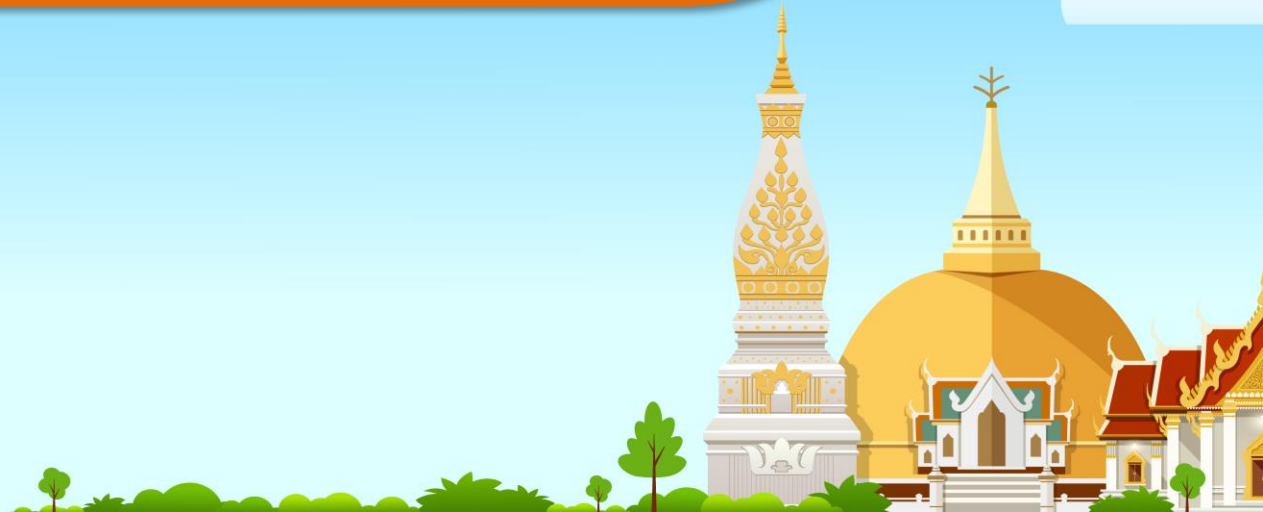
คำตอบ

ตั้งใจฝึกโดยการซ้อมล่วงหน้าอย่างสม่ำเสมอ
ไม่หักโหม และต้องใช้หลักสายกลาง
คือ ไม่มาก ไม่น้อยจนเกินไป
เพราะวันแข่งอาจจะเข้าแข่งขันไม่ได้
หากได้รับบาดเจ็บ

ชั้นปฏิบัติ

คำชี้แจง

ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๘
เรื่อง ประวัติพระโสณโกฬวิสะ

คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

ให้นักเรียนทำใบงานที่ ๘
เรื่อง ประวัติพระโสณโกฬวิสะ

คำชี้แจงครูปลายทาง

๑. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๘
เรื่อง ประวัติพระโสณโกฬวิสะ
๒. ครูเดินดูและให้ความช่วยเหลือ
ตามความเหมาะสม

ใบงานที่ ๘ เรื่อง ประวัติสมเด็จพระโภาวิไล
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง มุ่งมั่นมุ่งหวัง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ ประวัติสมเด็จพระโภาวิไล
รายวิชา สังคมศึกษา รหัส ส๕๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง: ให้นักเรียนศึกษาประวัติพระโสณโกฬวิไลและข้อคิดที่ได้จากการศึกษาแล้ว
บันทึกผลลงในแบบบันทึก

๑. ข้อคิดที่ได้จากการศึกษาประวัติพระโสณโกฬวิไล

.....
.....
.....

๒. แนวทางการนำข้อคิดที่ได้ไปปฏิบัติ

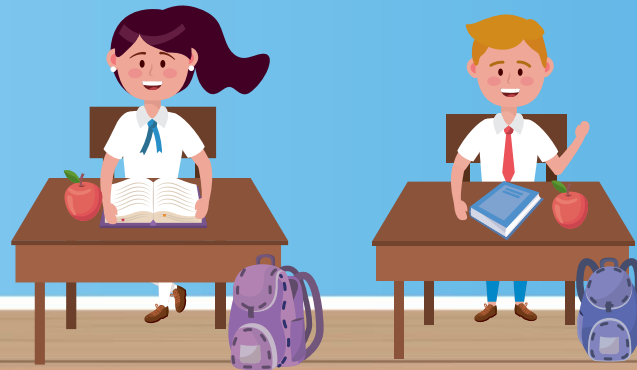
.....
.....
.....

๓. การนำข้อคิดที่ได้ไปปฏิบัติจะก่อให้เกิดผลอย่างไร

.....
.....
.....

ชื่อ.....นามสกุล..... ชั้น ป.๕/.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๘

๑. ข้อคิดที่ได้จากการศึกษาประวัติพระโสณโกฬวิริยะ

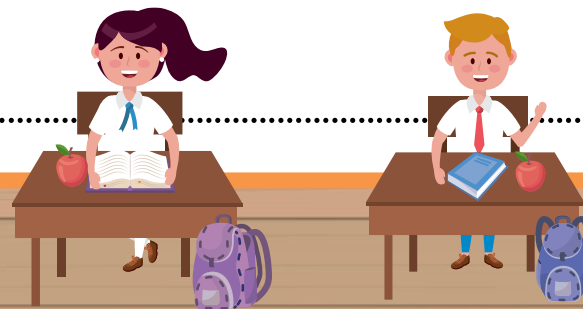
.....

๒. แนวทางการนำข้อคิดที่ได้ไปปฏิบัติ

.....

...๓. การนำข้อคิดที่ได้ไปปฏิบัติจะก่อให้เกิดผลอย่างไร

.....

๑. ข้อคิดที่ได้จากการศึกษาประวัติพระโสณโกฬิวิสะ

การจะกระทำสิ่งใดควรยึดหลักทางสายกลางไม่ตึงเกินไปและไม่หย่อนเกินไป

๒. แนวทางการนำข้อคิดที่ได้ไปปฏิบัติ

หมั่นประกอบความเพียร รู้จักปรับตัว มีความพอดีไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป

๓. การนำข้อคิดที่ได้ไปปฏิบัติจะก่อให้เกิดผลอย่างไร

สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จตามที่ตั้งใจไว้

สรุปบทเรียน

การกระทำความสิ่งใดก็ตาม ควรยึดถือหลักการ
ปฏิบัติในทางสายกลาง คือไม่ตั้งหรือหย่อนจนเกินไป
ก็จะประสบความสำเร็จ ดังเช่นพระโสณโกฬิวิสะ
ที่สำเร็จพระอรหันต์ได้เมื่อปฏิบัติธรรมกระทำ
ความเพียรด้วยความพอดี

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง จูฬเสฏฐิชาดก

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบงานที่ ๙

เรื่อง จูฬเสฏฐิชาดก

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

